

Aleg. 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka
za rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Z powołaniem się na sprawozdanie z dnia 1. Grudnia 1893 L. 64.052, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi ponownie sprawozdanie o stanie fundacyi hr. Stanisława Skarbka za rok 1892.

Wydział krajowy wykonuje przysługujące mu prawa kontroli i nadzoru ogólnego nad fundacją.

1. Przez coroczne zarządzane szkontra i lustrację centralnej kasy fundacyi we Lwowie,

2. przez także szkontro i lustrację zakładu Drohowyskiego.

3. przez rozpatrywanie uchwał Rady administracyjnej w sprawie mianowania, oddania urzędników i sług fundacyi,

4. wreszcie przez rozpatrywanie innych ważnych uchwał Rady administracyjnej, które według instrukcyi z d. 24. Czerwca 1866 wymagają zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Wydział krajowy wykonywał z całą ścisłością kontrolę nad czynnościami zarządu fundacyi, a spostrzeżone nieprawidłowości wytykał Kuratoryi, wzywając ją do ich usunięcia. W szczególności wykonywanie nadzoru wydało następujące rezultaty.

ad 1) Wskutek zarządzenia Wydziału krajowego z dnia 17. Czerwca 1892 L. 29.379 przeprowadzone zostało w dniu 18. Czerwca 1892 szkcontrum kasy centralnej we Lwowie oraz lustracje dzienników kasowych i ksiąg rachunkowych. Przy szkcontrze tem znaleziono stan zapasów gotówki i efektów zgodnych z księgami kasowymi. Niektóre drobniejsze wytknienia poczynione przez komisję szkcontrującą zostały usunięte.

ad 2) Rozporządzeniem z dnia 27. Czerwca 1892 L. 30.587 wydelegował Wydział krajowy dwóch urzędników rachunkowych na szkcontro i lustrację zakładu drohowyskiego.

Ze sprawozdania, jakie komisya szkcontrująca Wydziałowi krajowemu przedłożyła, okazuje się, że gospodarka w zakładzie drohowyskiem znacznie się poprawiła. Zdarzają się jeszcze i dziś pewne nieprawidłowości, ale i te zostaną usunięte, a staraniem Wydziału krajowego będzie doprowadzić zakład do stanu zadawalniającego. W szczególności znaleziono stan gotówki i efektów zupełnie zgodny z dziennikami kasowymi.

Rezultat szkcontra magazynu żywności przedstawił się nieco ujemnie, gdyż między faktycznym stanem rzeczy a dziennikiem magazynowym pod względem ilości niektórych artykułów, znaleziono pewne różnice. Ponieważ jednak przy niektórych artykułach znaleziono wię-

kszą ilość od tej, jaka zapisaną była w dzienniku, nie można dopatrzeć się w tym wypadku jakiegos nadużycia, ale rzeczą widoczną jest brak należytej staranności przy prowadzeniu ewidencji zapasów żywności. Magazynier tłumaczył się wobec komisji, iż kuratora przeprowadza tylko wyrywkowo szkonto magazynu i często czyni poprawki w księgach rachunkowych, bez bliższego zbadania stanu rzeczy, zaś od dwóch lat nie sprawdzono ksiąg magazynowych z kontraktami. Do różnic przyczynić się mogła kilkakrotna zmiana w osobach rachmistrzów a. w końcu przeciążenie pracy magazyniera, który wskutek tego łatwo mógł się pomylić.

Komisja w ogólności wyraziła się w sposób korzystny o magazynierze, uważając go za urzędnika pilnego i obrotnego. Komisja proponuje rozdział czynności magazyniera między dwie osoby, lub też oddanie magazynu żywności pod zarząd SS. Felicyanek. Również uznała komisja za konieczne zmianę osobę rachmistrza, który do tego urzędu nie posiada dostatecznych fachowych kwalifikacyj.

Z zeszłorocznego sprawozdania Wydziału krajowego wiadomo Wysokiemu Sejmowi, że b. naczelnik warsztatów p. Władysław Ronka dopuszczał się nadużycia przez to, iż pobierał od stron za sprzedane wyroby należytości, nie składając ich do kasy zakładu. Komisja stwierdziła, że p. Ronka zwrócił całą zatrzymaną kwotę, zatem zakład Drohowycki nie poniósł z tego powodu żadnej straty.

Pochlebnie wyraża się komisja o obecnym stanie warsztatów pod względem gospodarczym. Wartość produkeyi pierwszego półroczia 1892 w porównaniu z taką wartością pierwszego półroczia 1891 r., podniosła się o 1.347 zł. 25 ct., a zysk z tego czasu jest wyższy o 937 zł. 65 ct.

Powyżej wykazane usterki wytknął Wydział krajowy Kuratorji wezwał ją do ich usunięcia i przedłożenia sprawozdania co do poczynionych w zakładzie reform i ulepszeń.

ad 3) W ciągu roku 1892 nie przedłożyła Kuratorja Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia żadnych uchwał w sprawie mianowania, oddalenia urzędników i sług fundacyi.

ad 4) Z ważniejszych uchwał Rady administracyjnej podnosi Wydział krajowy następujące:

W Lutym 1892 przedstawiła Kuratorja na Radzie administracyjnej wniosek, aby począwszy od roku 1891 koszta na nowe budynki lub trwałe melioracye w celu stałego podniesienia dochodu z dóbr, pokrywać z funduszu propinacyjnego lub rezerwowego, podnosząc równocześnie cenę szacunkową majątku nieruchomego o odpowiednią kwotę. Rada administracyjna zgodziła się w zasadzie na powyższy wniosek, z tém jednakowoż zastrzeżeniem, aby każda taka pozycya przedkładaną była Radzie administracyjnej do decyzji.

Powyższej uchwale Rady administracyjnej odmówił jednak Wydział krajowy zatwierdzenia. Wydział krajowy oświadczył, iż gotów byłby zezwolić jedynie na zaliczkowe pokrywanie podobnych wydatków z funduszu zakładowego lub rezerwowego, które następnie zwrócone być mają tym funduszom z bieżących dochodów. Wydział krajowy zastrzegł sobie jednakowoż, aby wszystkie ewentualne uchwały Rady administracyjnej, zezwalające w pojedynczych wypadkach na zaliczkowe użycie kapitału zakładowego przedkładane były Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

Na powyższe postanowienie Wydziału krajowego wpłynęła ta okoliczność, iż w każdym racjonalnie prowadzonym gospodarstwie tego rodzaju wydatki pokrywane bywają z dochodów bieżących, zatem w gospodarstwie należącym do publicznej fundacyi prawidło to powinno tem więcej być przestrzegane.

W listopadzie 1892 r. uchwaliła Rada administracyjna projekt zmiany instrukcyi dla Kuratora i Rady administracyjnej z roku 1866 w kierunku ścieśniającym atrybucye Kuratora na korzyść Rady administracyjnej. Wydział krajowy podzielając zdanie Rady administracyjnej o potrzebie zmiany obecnie obowiązującej instrukcyi dla Kuratora i Rady administracyjnej, wezwał Kuratora do współudziału przy ostatecznem opracowaniu projektu tej instrukcyi.

W grudniu 1892 powzięła Rada administracyjna uchwałę, aby należące do majątku zakładowego fundacyi skarbkowskiej 4% obligi propinacyjne w nominalnej wartości 100.000 zł. spieniężyć i za uzyskaną kwotę zakupić 5% obligi komunalne Banku krajowego. Konwersya ta zaproponowana została z powodu, że w razie spieniężenia obligów propinacyjnych po kursie 95 za 100, a zakupno obligów komunalnych po kursie 101 za 100 osiągnęłaby fundacya większy o 700 zł. rocznie dochód z efektów majątku zakładowego, które to zwiększenie dochodu w obec powolnego losowania obligów komunalnych, trwałoby prawdopodobnie przez czas dłuższy.

Powyzszą uchwałę Rady administracyjnej zatwierdził Wydział krajowy, a następnie uzyskała ona również zatwierdzenie rządowe.

Sprawozdanie swe kończy Wydział krajowy wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o stanie fundacyi ś. p. Stanisława hr. Skarbka za rok 1892 do wiadomości.

Lwów, dnia 1. Grudnia 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;

Eustachy Sanguszko, m. p.

Sprawozdawca;

Antoni Chamiec, m. p.

Członek Wydziału krajowego.

